

רשומות

הצעות חוק

28 בדצמבר 1970

917

ל' בכסלו תשל"א

עמוד

- 68 . חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 7), תשל"א—1970
- 72 . חוק יד יצחק בן צבי (תיקון), תשל"א—1970

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 7), תשל"א-1970

תיקון סעיף 1

1. בסעיף 1 לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תש"י-1950 (להלן - החוק העיקרי), בהגדרת "בן משפחה", בפסקה (ג), אחרי "הורו של הנספה" יבוא "ובכלל זה הורה חורג והורה מאמץ".

תיקון סעיף 7

2. בסעיף 7 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (ב), במקום "עשרים וארבעה חדשים" יבוא "שלושים וששה חדשים" ובמקום "50%" יבוא "55%";
- (2) בסעיף קטן (ג), ברישאה, במקום "עשרים וארבעה החדשים" יבוא "שלושים וששה החדשים".

ד ב ר י ה ס ב ר

לגבי מי שמשחלמת לו תוספת שכר בזכות בן-זוגו ואין לו ילדים, הכל כמפורט להלן:

- (1) 55% מהשכר הקובע - אם אין לה הכנסה או כל עוד הכנסתה אינה עולה על מחצית השיעור של הכנסת כדי מחיה;
  - (2) 41% מהשכר הקובע - כל עוד הכנסתה הגיעה למחצית השיעור של הכנסת כדי מחיה, אך אינה עולה על שלושה רבעים של השיעור האמור;
  - (3) 27.1% מהשכר הקובע - בכל מקרה אחר.
- (ב) אלמנה של נספה שאין יתום סמוך על שולחנה וביום הקובע טרם מלאו לה 35 שנה ישולם לה במשך עשרים וארבעה חדשים מהיותו הקובע תגמול חדשי בשיעור של 50% מהשכר הקובע.
- (א) היתה אלמנה זכאית לתגמול חדשי לפי סעיף קטן (ב) ועברו עשרים וארבעה החדשים מהיום הקובע, ישולם לה התגמול לאחר מכן, בהנאים ובמשך הזמנים האלה:

- (1) במשך שנים עשר חדשים מתום תקופת התשלום לפי סעיף קטן (ב) - אם וכל עוד אין לה הכנסה כדי מחיה;
  - (2) היתה לבצרכת תוך עשרים וארבעה חדשים מתום תקופת שנים עשר החדשים האמורים בפסקה (1) - כל עוד היא בצרכת.
- מוצע כעת לשלם לאלמנתו של נספה שאין יתום סמוך על שולחנה ושבמות הנספה טרם מלאו לה 35 שנה, תגמול חדשי במשך 36 חדשים ממות הנספה, במקום במשך 24 חדשים.

מוצע גם להעלות את התגמול החדשי המשתלם לאלמנה כאמור מ"50% של השכר הקובע ל"55% של השכר הקובע.

סעיף 1 בהגדרת "בן משפחה" של חייל שנספה במערכה הוגדר, בפסקה (ג), "הורה של הנספה" כך:

- (א) "הורה של הנספה, והוא אחד מאלה:
  - (1) אב נצרך שטרם מלאו לו חמישים שנה;
  - (2) אב שמלאו לו חמישים שנה, ואין לו הכנסה כדי מחיתו;
  - (3) אם שאין לה הכנסה כדי מחיתו; (להלן - "שכול")

אולם אם היה לנספה הורה מלידה והורה חורג או מאמץ, שניהם בני מין אחד, לא יראו כשכול אלא אותו הורה שקצין התגמולים יחליט עליו לאחר ששוכנע שמתו סורו של הנספה היה לאחרונה על אותו הורה או שמחסורו של אותו הורה היה על הנספה סמוך לפטירתו; לענין פסקה זו תהיה העובדה שאדם אמן את הנספה בהיותו קטין חמש שנים לפחות שלא על מנת לקבל פרס - ראייה לאימוץ הנספה על ידי אותו אדם."

בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב], נאמר מפורשות, כי הורה כולל גם הורה חורג והורה מאמץ. ואמנם ניתן ללמוד מהסיפה להגדרה "הורו של הנספה" שבפסקה (ג) האמורה שגם לענין חוק משפחות החיילים שנספו במערכה יש לראות את ההורה החורג ואת ההורה המאמץ כהורה לענין אותו חוק; אולם רצוי להבהיר זאת מפורשות, והוא כדי לסתור את הטענה כאילו הורה חורג או הורה מאמץ יכול שיראהו כהורה של הנספה רק במקרה שקיימת תהירות בינו ובין ההורה הטבעי בבסיבות המפורשות בסיפה לפסקה (ג).

סעיף 2 בסעיף 7 לחוק העיקרי נאמר:

7. (א) אלמנה של נספה שאין יתום סמוך על שולחנה וביום הקובע מלאו לה 35 שנה, ישולם לה, כל ימי חייה, תגמול חדשי באחוזים מהשכר הקובע הנהוג אותה שעה

3. אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

תוספת סעיף 8א

8א. (א) אלמנה שאין לה ילד העומד ברשות עצמו והיא זקוקה מחמת זקנתה או מצב בריאותה להשגחתו של מוסד, רשאי קצין התגמולים להורות, לאחר שהובאה לפניו חוות דעת של רופא שהסמיך לכך שר הבטחון, כי ישולם בעדה למוסד תגמול חדשי כשיעור ההוצאות להחזקתה במוסד, אך לא פחות מסכום התגמול שהיה משתלם לה לפי סעיף 7 או סעיף 8.

(ב) אלמנה שאין לה ילד העומד ברשות עצמו והיא זקוקה מחמת זקנתה או מצב בריאותה לטיפול אישי בידי הזולת והוצאות הטיפול עולות על סכום התגמול שהיה משתלם לה לפי סעיף 7 או סעיף 8 – רשאי קצין התגמולים להורות, לאחר שהובאה לפניו חוות דעת של רופא שהסמיך לכך שר הבטחון, כי ישולם לה תגמול כשיעור שיקבע קצין התגמולים.

4. בסעיף 9 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "והוצאות לרכישת מכשירי עזר רפואיים וביגוד מיוחד הנהוג במוסד".

תיקון סעיף 9

5. בסעיף 10 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), במקום "ח" יבוא "ט".

תיקון סעיף 10

דברי הסבר

שעה לגבי מי שאין לו כגיי משפחה שבעודם משתלמת תוספת שכר.

(ב) היה אה או יתום זקוק מטעמים רפואיים או חינוכיים לטיפול או השגחה מיוחדים במוסד או אצל יחיד, רשאי קצין התגמולים להורות כי ישלמו בעדו, במקום התגמול האמור בסעיף קטן (א), תגמול כשיעור הוצאות הטיפול במוסד או אצל היחיד.

מוצע כעת לאפשר תשלום שיכסה את ההוצאות של מכשירי עזר רפואיים ושל ביגוד מיוחד הנהוג במוסד שבו נמצא האה או היתום של הנספה מטעמים רפואיים או חינוכיים.

סעיף 5 סעיף 10(א) לחוק העיקרי אומר כך: "10. (א) שכולים שאין להם ילדים העומדים ברשות עצמם, ישולם לכל אחד מהם תגמול חדשי 33% מסך כל המשכורת הנהוגה אותה שעה לגבי עובד המדינה שדרגת משכורתו היא "ח" של הדירוג האחיד, בבפוף לאמור בסעיף 8א, ושאינה משתלמת לו תוספת שכר בזכות בן משפחה".

מוצע כעת להעלות את היסוד שלפיו מחושבים התגמולים לפי אותו סעיף, מדרגה ח' של הדירוג האחיד של עובדי המדינה לדרגה ט' של אותו דירוג.

סעיף 11 לחוק העיקרי קובע הוראות לכיסוי ההוצאות המיוחדות של הורים שכולים שנגרמו אגב זקנתם או מהלתם, ואלה הן הוראות סעיף 11:

11. (א) שכול שאין לו ילד העומד ברשות עצמו והוא זקוק מחמת זקנתו או מצב בריאותו להשגחתו של מוסד, רשאי קצין התגמולים להורות כי ישולם למוסד בעדו במקום התגמול שהיה משתלם לשכול לפי סעיף 10 – תגמול חדשי כשיעור דמי החזקתו במוסד.

(ב) שכול שאין לו ילד העומד ברשות עצמו והוא זקוק מחמת זקנתו או מצב בריאותו לטיפול אישי בידי הזולת, רשאי קצין התגמולים להורות, כי ישולם לו, במקום התגמול שהיה משתלם לו לפי סעיף 10 – תגמול כשיעור שיקבע קצין התגמולים.

מוצע כעת לקבוע הוראות מקבילה לגבי אלמנות שנת-מייבבו בהוצאות כאמור.

סעיף 4 בסעיף 9(א) ו- (ב) לחוק העיקרי נאמר: "9. (א) בעד יתום של נספה שאין הסעיפים 8, 13, 13א, או 13ב תלים לגביו, וכן בעד אה של הנספה – ישולם תגמול חדשי כמהצית השכר הקובע הנהוג אותה

6. האמור בסעיף 25א לחוק העיקרי יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) היו הראיות החדשות חוות דעת רפואיות, לא יתן קצין התג- מולים החלטה חדשה לפי סעיף קטן (א) אלא אם חוות הדעת לא יכלו להיות ידועות לתובע בשעת בירור בקשתו.

(ג) ניתנה החלטה חדשה המזכה נכה בתשלום תגמולים או בתג- מולים מוגדלים, ישולמו התגמולים או התגמולים המוגדלים החל מהמועד של הגשת הראיות החדשות שעל פיהן ניתנה ההחלטה החדשה; אולם רשאי קצין התגמולים להורות שישולמו ממועד מוקדם יותר ובלבד שלא יקדם משנה אחת להגשת הראיות החדשות."

7. בסעיף 29א לחוק העיקרי, במקום "360%" יבוא "540%".

8. בסעיף 34 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (א), ברישה, במקום "והביטוח העממי" יבוא "ואם הדבר נראה לו לקידום מטרות חוק זה";
- (2) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "וכן לגבי יתומי נספה שטרם מלאו להם 27 שנים".

ד ב ר י ה ס ב ר

לפיכך מוצע, שלגבי ראיות שאינן עובדתיות אלא חוות דעת רפואיות בלבד, יהיה קצין התגמולים רשאי לתת החלטה חדשה רק אם חוות דעת אלה לא יכלו להיות ידועות לתובע בשעת בירור וקשתו.

מוצע גם, שתחילת תשלום התגמולים על פי החלטה חדשה, שניתנה על סמך ראיות חדשות והמזכה את התובע בתגמול, תהיה מהיום שבו הוגשו לקצין התגמולים הראיות החדשות שעל פיהן הוכר החיוב כוכאי לקבל התגמולים; אך רשאי קצין התגמולים במקרים הנראים לו ראויים לכך להקדים את תחילת התשלום לפי ההחלטה החדשה עד לשנה אחת לפני הגשת הראיות החדשות.

סעיף 7 בסעיף 29א לחוק העיקרי נאמר כך: "29א. מי שהיה יתום של נספה הוא נכנס לברית הני- שואין לפני שמלאו לו 30 שנה, רשאי קצין התגמולים לשלם לו מענק נישואין 360% מהשכר הקובע."

מוצע כעת להעלות את מענק הנישואין מ-360% מהשכר הקובע ל-540 אחוז.

סעיף 8 בסעיף 34(א) ו-(ב) לחוק העיקרי נאמר כך: "34. (א) שר הממונה על ביצוע כל חוק שהוא, רשאי לאחר התייעצות עם שר הבטחון ושר העבודה והביטוח העממי -

(1) להתקין תקנות שתכליתן לפטור, בש- למות או באופן חלקי, זכאים או סוג מסויים שבהם, מדרישות אותו החוק, או מתובנות, מתנאים ומהגבלות המוטלות על פיר;

סעיף 6 בע"א 530/68, פסקי דין, כרך כ"ב 2, עמ' 794, עמדה לדיון השאלה בדבר הפירוש שיש לתת לסעיף 35 של חוק הבכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב], שזו לשונו:

"קצין תגמולים רשאי לתת החלטה חדשה בכל בקשה, אף אם ניתנה בה כבר החלטה סופית לפי סעיף 33, 34, אם הוכח, כי ההחלטה הושגה על ידי מעשה או חדלה מהווים עבירה פלילית, או אם נתגלה על סמך ראיות חדשות שלא היו בפני נותן החלטה הקודמת, כי אותה החלטה בטעות יסודה."

הוראה מקבילה - דאפילו מילולית - נקבעה לעגין תחוק העיקרי בסעיף 25א, וזוהי לשונה:

"25א. קצין תגמולים רשאי לתת החלטה חדשה בכל בקשה, אף אם ניתנה כבר החלטה סופית לפי סעיף 25, אם הוכח, כי ההחלטה הושגה על ידי מעשה או חדלה, המהווים עבירה פלילית, או אם נתגלה על סמך ראיות חדשות שלא היו בפני נותן החלטה הקודמת, כי אותה החלטה בטעות יסודה."

בית המשפט העליון קבע כי נוסח זה נותן למעשה למבקש אפשרות לחדש בכל עת וללא הגבלה את הדיון בתביעתו, שכן כל ראייה שלא היחה לפני קצין התגמולים בעת מתן החלטה, יש לראותה כ"ראייה חדשה" גם אם המבקש התרשל בהבאת ראיותיו בעת הדיון הראשון.

פירוש כזה של הסעיף עלול להביא להצפת קצין התג- מולים בבקשות חוזרות. מבקשי תגמולים יוכלו להגיש את ראיותיהם למקוטעין במטרה לשמור לעצמם עילה לדיון חוזר. המבקש יוכל לשמור באמתחתו חוות דעת רפואית או ראייה אחרת, אפילו היא נמצאה בידו בעת הדיון מחדש, בכל עת שתיראה לו.

9. תחילתם של סעיפים 5 ו-7 היא מיום כ"ד באדר ב' תש"ל (1 באפריל 1970); תחילתו של סעיף 2 היא מיום כ"ו באייר תשכ"ז (5 ביוני 1967), לגבי אלמנתו של מי שנספה באותו יום או לאחריו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 34(ד) לחוק העיקרי אמר כך:
"ד) כל מה שמותר לקבוע בתקנות לפי סעיף זה לגבי זכאים מותר לקבוע גם לגבי הורה ואלמנתו של נספה שאינם זכאים מהמת נילים או שיעור הכנסותיהם."
סעיף 33(א) (א1) מעניק לשר הבטחון סמכות להתקין תקנות בדבר תשלומים, מענקים, מילואות וערבויות ליתומי נספה שטרם מלאו להם 27 שנים, ומצד כעת להרחיב לטובתם גם את הסמכות לתת פטור מהוראות חוקים שונים והקלות אחרות כאמור בסעיף 34(א).

ההטבות הנובעות מהעלאת היסוד של הישגב התגמולים של הורים שכולים (סעיף 5) ומהעלאת מענק הנישואין (סעיף 7), יאה להן חוקף למפרע מיום 1 באפריל 1970, ואילו ההטבות הנובעות משיפור מעמדה של אלמנה שבמות הנספה טרם מלאו לה 35 שנה ואין לה ילדים סמוכים על שולחנה (סעיף 2), יאה להן חוקף למפרע מיום פרוץ מלחמת ששת הימים.

(2) להתקין תקנות אשר לפיהן תינתן לזכאים או לסוג מסויים שבהם זכות קדימה לקבלת רשיונות לעסוק במקצוע, בתעשייה, במלאכה או במסחר;

(3) להתקין תקנות אשר לפיהן תינתן לבני משפחה של נספה או לסוג מסויים שבהם זכות קדימה ליהנות משירותם של מוסדות לימוד או חינוך ולקבל טיפונדיות או הנחות בדמי לימוד.

(ב) תקנות שיוחקנו על ידי שר על פי סעיף זה כוחן עדיף מכוחו של כל חוק אחר.

לשם הבהרה מוצע לאמור מפורשות, שאין להשתמש בסמכות יוצאת דופן המוענקת על פי הסעיף - סמכות המאפשרת לתקן כל חוק לטובת זכאים לפי החוק העיקרי - אלא במידה הדרושה לקידום המטרה של החוק העיקרי עצמו.

חוק יד יצחק בן-צבי (תיקון), תשל"א-1970

1. אחרי סעיף 8 לחוק יד יצחק בן-צבי, תשכ"ט-1969 (להלן – החוק העיקרי), יבוא:
- 8א. (א) התקן לעובדי יד יצחק בן-צבי ותפקיו יהיו כשל עובדי המדינה, בשינויים ובתיאומים שיקבע ראש הממשלה על פי המלצת הוועד המנהל ולאחר התייעצות עם שר האוצר.
- (ב) יד יצחק בן-צבי תקבל או תמנה את עובדיה בדרך הקבועה לעובדי המדינה, בתיאומים שייקבעו בתקנות.
- (ג) השכר, הגמלאות ותנאי העבודה האחרים של עובדי יד יצחק בן-צבי יהיו כשל עובדי המדינה, ובלבד שראש הממשלה רשאי, על פי המלצת הוועד המנהל ולאחר התייעצות עם שר האוצר, לקבוע שינויים ותיאומים שייראו לו דרושים להתאמת ההוראות החלות על עובדי המדינה למבנה של יד יצחק בן-צבי.
- (ד) אין האמור בסעיף זה בא לגרוע מסמכות יד יצחק בן-צבי לחתום על חוזים מיוחדים עם עובדים המועסקים בתפקידים זמניים, לתקופות או למשימות ובתנאים שקבע ראש הממשלה על פי הצעת הוועד המנהל לאחר התייעצות עם שר האוצר.

חוספת סעיף 8א

"קבלת עובדים ותנאי עבודתם"

2. חוק זה יחול מיום תחילתו גם על עובדי יד יצחק בן-צבי שנתקבלו לעבודה לפני תחילתו.

תחילה

דברי הסבר

מאחר שיד יצחק בן-צבי מעסיקה כבר עובדים, מוצע להחיל את החוק מיום תחילתו גם על עובדים אלה.

סעיף 2

התיקון מוצע בא להשלים את החסר בחוק העיקרי שביקש בשעתו רק לחקים את היד ולהגדיר מטרותיה, סמכויותיה, מעמדה המשפטי והמבנה שלה. עתה, משתתחילה בעבודה, יש לקבוע הוראות לעניני העובדים, מוצע להשוות אותם לענין זה למקובל לגבי עובדי המדינה.

סעיף 1

1 ס"ח תשכ"ט, עמ' 192.